

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput L. Fidejussio & assecuratio. Pignus & hypotheca.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

obsequium vilis aestimaret, quod eo non indigeret: tunc enim non teneretur, nisi ad promissam mercedem. Quia obsequium, istis in circumstantiis, non aestimatur ad valorem rei, secundum se absolute considerata, sed ad valorem rei, per respectum ad utilitatem, quam dominus inde percipit. Quemadmodum in casu, quo aliquis multum indiget habere rem aliquam, & alius laeditur, si ea careat; iustum pretium est, ut non solum respiciatur ad rem quae venditur, secundum se absolute consideratam, sed habito respectu ad damnum, quod venditor ex venditione incurrit, prout sanctus Thomas ait ibidem.

563 Dicendum 6°. quod in contractu locationis servandum est pactum conventum: ideoque si dominus, absque magna ratione, proveniente ex parte servi, ipsum dimittat ante tempus conductum, tenetur ipsi stipendium integrum solvere, perinde ac si toto illo tempore ipsi servisset, nisi servus eo tempore alii servierit. Quia, uti dicitur *L. qui operas ff. locati*, qui operas suas locavit, totius temporis mercedem accipere debet, si per eum non steterit, quominus operas suas servaret.

564 Dicendum 7°. quod, seclusa conventionne, vel consuetudine in contrarium, famuli & ancillae, tempore morbi, sua non lucentur stipendia: utpote quae solum debentur propter operas quotidianas: neque conductor teneatur pensionem solvere, dum uti non potest re sibi locata, ob culpam, vel causam se tenentem ex parte locatoris, vel rei locatae; nec famulo vel famulae agrotanti teneatur de suo inservire, vel medicinas praestare, nisi forte ex charitate, si foret in gravi necessitate, in qua famulis domesticis potius succurrendum est, quam extraneis, dum utriusque succurri non potest.

565 Dicendum 8°. quod apparitores & alii iustitiae Ministri, qui plures uno die executiones faciunt adversus plures personas, exigere non possunt à singulis taxam sibi praescriptam, perinde ac si diversis diebus adversus singulas executiones fecissent. Neque enim taxa illa ipsis praescribitur pro numero personarum & executionum uno die factarum, sed pro uno quolibet executionis die. Unde Philippus IV. Galliae Rex anno 1302. a. 5. 22. & 27. sanctionum suarum sic statuit: *Si les sergents ont pris charge de faire plusieurs executions contre plusieurs personnes, ne recevront pour leur salaire sinon ce qu'ils auroient, si l'execution estoit faite contre un seul, ainsi qu'il est contenu en notre Ordonnance.* Et Franciscus I. anno 1535. cap. 16. a. 10. *Pour obvier aux grandes exactions, que font les Huisfiers, ou autres sergents, qui ne craignent de prendre salaires excessifs de plusieurs journées, selon le nombre des executions faites par un jour: Nous voulons & ordonnons, que lesdits Huisfiers & sergents ne puissent pour un jour, besoi-*

nans hors des villes, prendre salaire que d'une journée tant seulement, jaçoit qu'en iceluy jour ils fassent plusieurs executions, & pour plusieurs personnes.

Nec refert, quod apparitores illi plures & distinctas tunc contrahant obligationes: quia dum eas uno die exequuntur, iis simul sumptis non debetur nisi unius diei stipendium, saltem iis locis ubi sanctiones illae urgent, & ubi alia non est consuetudo legitime praescripta; sicut est v. g. pro tabellariis plures litteras uni eademque personae simul deferentibus, quarum singularum adaequatam jure exigunt stipendium: utpote ipsius taxatum pro numero litterarum.

Dicendum 9°. quod dum operarius adeo 567 deceptus fuit in contractu quo se locavit ad opus aliquod perficiendum; computaque dierum & laborum ad id necessarium, ut certum sit suos sibi dies mediocriter non solvi, dominus seu conductor tenetur in conscientia stipendio ipsius adiacere, proportionaliter ad laborem quem adhibet; nisi operarius ipsum decessisset, ad sumptusque illos (alias non suscipiendos) induxisset, saltem ipsi persuadendo, quod opus ipsi amplius non constaret. Ratio est, tum quia sicut vilis emere rem, sic vilis conducere operam alterius, quam valeat, est secundum se injustum, & illicitum, uti supra dictum est ex S. Thoma. Tum quia qui per dolum (id est errorem) obligatus est (infra iustum pretium) competit ei exceptio, nisi nullus dolus intercesserit stipulantis, sed ipsa res in se dolum habet. *L. si quis cum altero ff. de verb. oblig.*

Dicendum 10°. assertionem praecedentem 568 in foro conscientiae procedere, etiam si operarii laesio non fuerit ultra dimidium iusti pretii. Quia licet leges quaedam humanas solum prohibeant laesionem ultra dimidium iusti pretii, *lex divina* (ait S. Thomas q. 77. a. 1. ad 1.) nihil impunitum relinquit, quod sit virtuti contrarium. Unde secundum divinam legem illicitum reputatur, si in emptione, & venditione (vel etiam in conductione & locatione) non sit aequalitas iustitiae observata, & tenetur ille, qui plus habet, recompensare ei qui damnificatus est, si sit notabile damnum. Cui conformiter Innocentius IV. in cap. in civitate de usur. *Illud quod dicitur, quod liceat contrahentibus se invicem decipere, inira non dimidium iusti pretii, tenet jure forti, sed forsitan non jure poli.*

CAPUT L.

Fidejussio & affectuatio. Pignus & hypotheca.

569 *Fidejussio* est alienae obligationis susceptio, suscipientem obligans ad eam adimplendam, si à principali debitore non impleatur. Unde est tantum contractus accessorius ad obligationem debitoris principalis, eamque non extinguit, nec in fidejussorem transfert, sed affectuatur duntaxat. Si enim obligatio-

nem ipsius extingueret, & in fidejussorem transferret, non est fidejussio, sed alius contractus, quo quis se debitorem constitueret loco alterius.

570 Unde ad fidejussionem requiritur 1°. ut principalis verè obligetur, cujus defectu fidejussio pro solutione usurarum est invalida.

2°. ut fidejussor non teneatur plus solvere, quàm principalis. *Nam eorum obligatio accessio est principalis obligationis, nec pejus in accessione potest esse, quam in principali agente. L. 3. Instit. tit. 21. ff. fidejussores.*

3°. ut nec aliter teneatur, quàm principalis, non utique civiliter, si principalis solum teneatur naturaliter. Nisi fidejussor arctius se obligaverit.

4°. ut fidejussor conveniri non possit, nisi convento principali, id est adhibitâ a creditore diligentia ad solutionem à principali obtinendam. Quia, ut habetur in Authent. *presente Cod. de fidejuss. presente utraque, non permittitur intercessorem conveniri, prout quam reus (id est principalis debitor) invenius est minus idoneus, sive in totum, sive in partem.*

571 Excipe casum, quo satis constet, principalem non esse solvendo, vel quo fidejussor consenserit se primum conveniri posse, vel se negaverit fidejussorem, tunc excidit privilegio, ut primus conveniri non possit. *L. 10. de fidejussion. §. 1.*

572 Graviter peccat, qui pro eo fidejubet, quem credit non esse solvendo, sciens se etiam in defectum ipsius solvendo non esse. Quia hoc est dare creditori occasionem damni. At verò dare alicui occasionem damni, vel periculi, semper illicitum est. *S. Thomas q. 77. a. 3. in corp.*

Porro quoties principalis debitor fidejussori est causa damni, quia v. g. tempore condictionis non solvit, tenetur ipsi de damno, cap. *pervenit*, & cap. *constituit* de fidejussoribus. Quoties item quis pro alio fidejubet, suum heredem obligatum relinquit; cum rei (id est principalis debitoris) locum obtineat. *L. potest accipere ff. de fidejussor.*

573 Denique fidejussori contra principalem actio pro sua indemnitate competit, quatuor hinc casibus. 1°. dum principalis fuit in mora solvendi tempore condictionis. 2°. dum dissipator est bonorum suorum. 3°. dum à Judice compulsus fuit solvere pro principali. 4°. dum cum creditore pactus est de præstanda ipsi solutione. Tres priores casus habentur cap. *eum pro quo* de fidejussor. Quartum Glossa colligit ex lege quæ dicit *servanda esse pacta & conventiones.*

574 Fidejussioni affinis est *assuratio*, quæ definitur *alieni periculi præstatio*, seu contractus, quo quis alienæ rei, v. g. mercium navi impositarum, periculum suscipiendo, alterum securum facit. Cum susceptio talis periculi sit pretio æstimabilis, uti dicitur *L. periculi ff. de naut. fœnore, exigere, & recipere ali-*

quid, ut pretium periculi, non est usura, sed licitum. S. Antoninus 2. p. tit. 1. c. 7. §. 21.

Sequentes tamen concurrere debent conditiones. 1^a. ut pretium exigatur juxta proportionem periculi, attentâ æstimabilitate rei quæ asscuratur. 2^a. ut periculum verè subit, saltem probabiliter. 3^a. ut si res pereat, transeat in jus asscuratoris, dummodo satisfaciatur asscuratorio.

Ad majorem asscuracionem exigi solent pignus & hypotheca, in eo solum differentes, quod pignus sit res mobilis, hypotheca res immobilis, obligata pro debito, dataque in securitatem creditoris, ut ex illa haberi possit solutio, si aliunde deficiat.

CAPUT LI.

Feudum & Emphyteusis.

Feudum est contractus, quo possessio & dominium utile rei immobilis transfertur in alterum, sub onere fidelitatis, & obsequii personalis, retento dominio directo. Onus personale, quod subit feudatarius, vocatur homagium, ad quod obligatur in recognitionem domini directi. Absque cujus consensu rem in feudum acceptam alienare non potest.

Emphyteusis est contractus, quo possessio & dominium, non directum, sed utile rei immobilis transfertur in alium, sub onere reali pensionis statutis temporibus solvendæ. Differt à feudo, quod feudatarius non tenetur ad realem pensionem, sed ad obsequium personale. A locatione verò, quod per eam solum transferatur jus ad rem, non jus in re, sicut transfertur per emphyteusim, transfertur (inquam) vel in perpetuum, vel ad tempus non minus decennio. Unde Emphyteuta jus istud sive dominium utile, per donationem, vel permutationem, transferre potest, salvo jure domini directi, quod vocant jus retractus, & laudemii.

Jus retractus est illud, quod domino directo competit, ut rem emphyteuticam eodem pretio sibi vindicare possit, pro quo Emphyteuta rem illam in alterum transfudit. *Laudemium* autem est id, quod persolvendum est domino directo, v. g. fundi, dum fundus ille in novum possessorem transfertur.

Rem verò emphyteuticam amittit Emphyteuta, cum meliorationibus quas fecit, si per triennium pensionem solvere cessaverit. Quia *L. 2. Cod. de jur. emphyt.* cautum est, ut tunc excidat jure suo, si dominus voluerit, nisi aliter expressè partes convenerint. Et hoc quidem in emphyteusi Laicali: quia in ecclesiastica cessatione solutionis per biennium, jure suo excidit. *Authent. qui rem C. de sacros. Eccles. & cap. fin. extra. de locato & conducto.* nisi Emphyteuta celeri satisfactione consulere studuerit, prout dicitur ibidem. Moribus ta-